

Sygn. akt V CSK 108/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa R. B.

przeciwko P. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 lipca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 25 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W., którym ten sąd w części oddalił powództwo o odszkodowanie i zadośćuczynienie.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 300 i art. 77⁵ k.p. w zw. z art. 824¹ k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze

publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., podając, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych w zakresie interpretacji i wykładni obowiązujących przepisów prawa i jednoznacznej, transparentnej interpretacji treści art. 444 k.c. oraz jego zastosowania w przypadku obliczania i określania wysokości hipotetycznych utraconych dochodów poszkodowanego stanowiących szkodę oraz udzielenia jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy przy obliczaniu wysokości szkody należy uwzględnić wszelkie jego dochody dotychczas uzyskiwane, również nieregularne, a także dochody, których uzyskanie w przyszłości było wysoce prawdopodobne.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, a nie należą tylko do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2019 r., IV CSK 361/18, niepubl.).

7. Skarżący nie sprostął powyższym wymogom. Ograniczył się do zasygnalizowania potrzeby wykładni art. 444 k.c., nie wskazując który z paragrafów

tego artykułu sprawia trudności interpretacyjne w związku z ustalaniem utraconych przez poszkodowanego dochodów. Zgodnie z art. 444 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu (§ 1). Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty (§ 2). Jeżeli w chwili wydania wyroku szkody nie da się dokładnie ustalić, poszkodowanemu może być przyznana renta tymczasowa (§ 3).

8. W orzecznictwie i doktrynie nie budzi wątpliwości, że najbardziej typowymi składnikami szkody majątkowej podlegającej naprawieniu na podstawie art. 444 § 1 K.c. są wydatki i koszty opieki leczniczej, pielęgniarstwa i rehabilitacyjnej, koszty pobytu w zakładzie opieki zdrowotnej, wydatki związane z zakupieniem niezbędnych lekarstw i innych środków leczniczych itd., ale także straty w zarobkach za okres leczenia. Na gruncie § 2 art. 444 k.c. utrata lub ograniczenie uzyskiwania dochodów z pracy zarobkowej stanowi podstawę zasądzenia renty. Oczywiście jest przy tym, że w obu tych przypadkach istotne są dochody, które uzyskiwałby poszkodowany, gdyby mu szkody nie wyrządzone.

9. Analiza pojęcia utraconych dochodów w kontekście stosowania art. 444 k.c., w tym zagadnienia wykorzystania diet związanych z podróżami służbowymi, była już podejmowana w orzecznictwie. Zasadniczo wyrażany był pogląd, że diety pokrywające zwiększone koszty utrzymania i pobytu pracownika w podróży służbowej (poza miejscem jego pracy) - z założenia - ulegają zużyciu w czasie podróży i tym samym nie mogą stanowić utraconego zarobku pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 1963 r., 3 CR 357/62, OSNC 1964/3/57; wyrok Sądu Najwyższego z 7 czerwca 1974 r., I CR 423/74, OSNC 1975/5/83). Nie kwestionując tego zasadniczego założenia Sąd Najwyższy w nowszym orzecznictwie dostrzegał jednakże możliwość zaistnienia sytuacji, w których dochody z tytułu podróży służbowych (np. ekwiwalent za noclegi i posiłki oraz diety)

nie były pożytkowane wyłącznie na zaspokojenie podwyższonych kosztów utrzymania pracownika w podróży, ale wpływały na sytuację majątkową pracownika i jego rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 1973 r., I CR 9/73, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2012 r., I PK 18/12, niepubl.). W istocie jednakże możliwość potraktowania przychodów z tytułu diet przysługujących pracownikowi w podróży jako dochodów podlegających kompensacie z art. 444 k.c. zależna jest od ustaleń faktycznych czynionych w konkretnej sprawie i zależy od wykazania, że diety te w określonej części nie były pożytkowane zgodnie z przeznaczeniem, lecz stanowiły dochód poszkodowanego. Warunkiem bowiem zaliczenia diet służbowych w tym zakresie do dochodu poszkodowanego jest wykazanie, w jakiej faktycznie części tej diety pracownik mógł poczynić oszczędności, ponad wydatki niezbędne na utrzymanie podczas podróży służbowych.

Skarżący nie przedstawił nowych argumentów, świadczących o konieczności ponownej wykładni art. 444 k.c., nie odniósł się również w żaden sposób do powołanych orzeczeń.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).